

Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана філологічного
факультету
доц. Крохмальний Р.О.

“30” серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВНА СЛОВ'ЯНСЬКА МОВА (ЧЕСЬКА)

галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
спеціалізація	<u>035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська</u>
факультет	<u>філологічний</u>

Львів – 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни “Основна слов’янська мова (чеська)” для студентів за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.038 слов’янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська, “30” серпня 2021 року.

Розробник: **Лобур Надія Володимирівна**, доцент кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького, кандидат філологічних наук, доцент.

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

Протокол від “30” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри слов’янської філології імені професора Іларіона Свенціцького

“30” серпня 2021 року

_____ (к.ф.н. Сорока О.Б.)

Затверджено Вченою радою філологічного факультету
Протокол від “30” серпня 2021 року № 1

“30” серпня 2021 року

Голова

_____ (доц. Крохмальний Р.О.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Нормативна	
	Напрямок підготовки		
Модулів – 1	Спеціальність: 035 Філологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Спеціалізація 035.038 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська	4-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин – 90		7-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 8 самостійної роботи студента – 1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		40 год.	-
		Практичні, семінарські	
		40 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
10 год.	-		
		Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 8 / 1

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У рамках курсу «Основна слов'янська мова (чеська)» у 7 семестрі вивчається розділ «Лексикологія та лексикографія чеської мови».

Мета – допомогти студентові засвоїти основний теоретичний апарат лексикології як науки, засвідчити сучасний стан та безперервний історичний розвиток і збагачення лексики чеської мови, з'ясувати взаємодію між окремими структурними мовними явищами, зрозуміти загально-внутрішні і часткові закони мови.

Загально-теоретичні завдання курсу з лексики та лексикографії полягають в тому, щоб:

- осмислити теоретичний апарат курсу, охарактеризувати лексичну систему чеської мови;
- ознайомитись з лексикографічним надбанням та вміти користуватися словниками;
- пізнати дію внутрішніх законів мови;
- усвідомити зв'язок між окремими структурними мовними явищами;
- зрозуміти мову як суспільне явище.

Практичні завдання курсу з лексикології та лексикографії чеської мови вбачаємо в тому, що він допоможе:

- усвідомити лексичну систему як відкриту систему з огляду на її безперервний історичний розвиток та зміни, зумовленні мовними та позамовними фактами;
- глибше засвоїти системні відношення в лексиці;
- аналізувати лексику загально-вживану, територіально та соціально обмежену;
- фахово аналізувати стилістичну експресивність слів ;
- визначати основні ознаки фразеологізмів, встановлювати системні зв'язки у фразеологічній системі чеської мови;
- вміти користуватися словниками чеської мови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- предмет і завдання курсу з лексики та лексикографії чеської мови;
- системні відношення в лексиці;
- стилістичне розшарування лексики;
- експресивно-стилістичну характеристику лексики;
- лексикографічну базу чеської мови;
- знати й розуміти систему мови і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності;
- знати й розуміти основні поняття, терміни, теорії та концепції з галузі лексикології та лексикографії, вміти застосовувати їх у професійній діяльності;
- розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
- знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;

вміти:

- окреслювати основні проблеми лексикології та лексикографії, пояснювати їх взаємозв'язки у цілісній системі знань;
- аналізувати лексику власне чеську та запозичену;
- характеризувати діалектні та соціальні різновиди чеської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють (вміти аналізувати лексичну одиницю в системі мови загалом, знати основні характеристики фразеологічної одиниці в контексті чеської фразеологічної школи);

- використовувати чеську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя;
- здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів;
- застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань;
- збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання;
- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

3.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Лексикологія як наука про словниковий склад мови.

Тема 1.Лексикологія в системі мовознавчих дисциплін.

Тема 2. Слово як основна одиниця лексичної системи мови. Лексичне і граматичне значення слова. Варіанти слова.

Тема 3. Системність словникового складу мови.

Тема 4. Поняття і лексичне значення слова. Внутрішня форма слова.

Тема 5. Структура значення слова.

Тема 6. Основні типи лексичних значень слів. Однозначність і багатозначність слів.

Тема 7. Способи перенесення назви на інший предмет чи явище за подібністю, суміжністю та функцією.

Тема 8. Лексична омонімія та її типи. Пароніми.

Тема 9. Лексична синонімія та типи лексичних синонімів.

Тема 10. Антонімія. Структурні типи антонімів у чеській мові.

Змістовий модуль 2. Структура лексичного складу чеської мови. Фразеологія чеської мови.

Тема 11. Характеристика лексичного складу чеської мови.

Тема 12. Лексика загальноживана і територіально обмежена.

Тема 13. Соціальні діалекти чеської мови.

Тема 14. Стилїстичне розшарування лексики чеської мови.

Тема 15. Лексичний склад чеської мови з огляду на час входження до лексичної системи.

Тема 16. Експресивно-стилїстична характеристика лексики чеської мови.

Тема 17. Характеристика лексичного складу чеської мови з огляду походження слів.

Тема 18. Характеристика словникового складу сучасної чеської мови за частотою і загальною вживаністю. Активна і пасивна лексика.

Тема 19. Фразеологія як розділ мовознавства, що вивчає фразеологічний склад мови. Основні ознаки фразеологізмів. Системні зв'язки у чеській фразеології.

Тема 20. Чеська лексикографія та фразеографія. Типи словників.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Лексикологія як наука про словниковий склад мови.												
Тема 1. Лексикологія в системі мовознавчих дисциплін.	4,5	2	2			0,5						
Тема 2. Слово як основна одиниця лексичної системи мови. Лексичне і граматичне значення слова. Варіанти слова.	4,5	2	2			0,5						
Тема 3. Системність словникового складу мови.	4,5	2	2			0,5						
Тема 4. Поняття і лексичне значення слова. Внутрішня форма слова.	4,5	2	2			0,5						
Тема 5. Структура значення слова.	4,5	2	2			0,5						
Тема 6. Основні типи лексичних значень слів. Однозначність і багатозначність слів.	4,5	2	2			0,5						
Тема 7. Способи перенесення назви на інший предмет чи явище за подібністю, суміжністю та функцією.	4,5	2	2			0,5						
Тема 8.	4,5	2	2			0,5						

Лексична омонімія та її типи. Пароніми.													
Тема 9. Лексична синонімія та типи лексичних синонімів.	4,5	2	2			0,5							
Тема 10. Антонімія. Структурні типи антонімів у чеській мові	4,5	2	2			0,5							
Усього разом	45	20	20			5							
Змістовий модуль 2. Структура лексичного складу чеської мови. Фразеологія чеської мови.													
Тема 11. Характеристика лексичного складу чеської мови.	4,5	2	2			0,5							
Тема 12. Лексика загальноживана і територіально обмежена.	4,5	2	2			0,5							
Тема 13. Соціальні діалекти чеської мови .	4,5	2	2			0,5							
Тема 14. Стилістичне розшарування лексики чеської мови.	4,5	2	2			0,5							
Тема 15. Лексичний склад чеської мови з огляду на час входження до лексичної системи.	4,5	2	2			0,5							
Тема 16. Експресивно-стилістична характеристика лексики чеської мови.	4,5	2	2			0,5							
Тема 17. Характеристика	4,5	2	2			0,5							

лексичного складу чеської мови з огляду походження слів.												
Тема 18. Характеристика словникового складу сучасної чеської мови за частотою і загальною вживаністю. Активна і пасивна лексика	4,5	2	2			0,5						
Тема 19. Фразеологія як розділ мовознавства, що вивчає фразеологічний склад мови. Системні зв'язки у чеській фразеології.	4,5	2	2			0,5						
Тема 20. Чеська лексикографія та фразеографія. Типи словників.		2	2			0,5						
Усього разом годин за змістовим модулем 2	45	20	20			5						
Усього годин	90	40	40			10						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лексикологія в системі мовознавчих дисциплін.	2
2	Слово як основна одиниця лексичної системи мови. Лексичне і граматичне значення слова.	2
3	Системність словникового складу мови.	2
4	Поняття і лексичне значення слова. Внутрішня форма слова.	2
5	Структура значення слова.	2
6	Основні типи лексичних значень слів. Однозначність і багатозначність слів.	2
7	Способи перенесення назви на інший предмет чи явище за подібністю, суміжністю та функцією.	2
8	Лексична омонімія та її типи. Пароніми.	2
9	Лексична синонімія та типи лексичних синонімів.	2

10	Антонімія. Структурні типи антонімів у чеській мові.	2
11	Характеристика лексичного складу чеської мови.	2
12	Лексика загальноживана і територіально обмежена.	2
13	Соціальні діалекти чеської мови.	2
14	Стилістичне розшарування лексики чеської мови.	2
15	Лексичний склад чеської мови з огляду на час входження до лексичної системи.	2
16	Експресивно-стилістична характеристика лексики чеської мови.	2
17	Характеристика лексичного складу чеської мови з огляду походження слів.	2
18	Характеристика словникового складу сучасної чеської мови за частотою і загальною вживаністю. Активна і пасивна лексика	2
19	Фразеологія як розділ мовознавства, що вивчає фразеологічний склад мови. Системні зв'язки у чеській фразеології.	2
20	Чеська лексикографія та фразеографія. Типи словників.	2
	Разом	40

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лексикологія в системі мовознавчих дисциплін.	0,5
2	Слово як основна одиниця лексичної системи мови. Лексичне і граматичне значення слова.	0,5
3	Системність словникового складу мови.	0,5
4	Поняття і лексичне значення слова. Внутрішня форма слова.	0,5
5	Структура значення слова.	0,5
6	Основні типи лексичних значень слів. Однозначність і багатозначність слів.	0,5
7	Способи перенесення назви на інший предмет чи явище за подібністю, суміжністю та функцією.	0,5
8	Лексична омонімія та її типи. Пароніми.	0,5
9	Лексична синонімія та типи лексичних синонімів.	0,5
10	Антонімія. Структурні типи антонімів у чеській мові.	0,5
11	Характеристика лексичного складу чеської мови.	0,5
12	Лексика загальноживана і територіально обмежена.	0,5
13	Соціальні діалекти чеської мови.	0,5
14	Стилістичне розшарування лексики чеської мови.	0,5
15	Лексичний склад чеської мови з огляду на час входження до лексичної системи.	0,5
16	Характеристика лексичного складу чеської мови з огляду походження слів.	0,5
17	Експресивно-стилістична характеристика лексики чеської мови.	0,5
18	Характеристика словникового складу сучасної чеської мови за частотою і загальною вживаністю. Активна і пасивна лексика	0,5
19	Фразеологія як розділ мовознавства, що вивчає фразеологічний склад мови. Системні зв'язки у чеській фразеології.	0,5
20	Чеська лексикографія та фразеографія. Типи словників.	0,5
	Разом	10

7. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання: бесіда, розповідь, пояснення, дискусія, демонстрація, вправи, кейс-метод, інформаційно-ілюстративний метод, метод проблемного викладу, метод спостереження, метод аналізу, частково-пошуковий метод.

8. Методи контролю

Підсумковий контроль передбачений у формі іспиту. Іспит оцінюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів – 100. Оцінка за іспит складається із 50 балів поточної успішності і 50 балів за складання іспиту. Бали за поточну успішність нараховуються так (подано максимальну кількість балів, яку може набрати студент):

1. Письмове опитування 1 за темами лекційних та практичних занять змістового модуля 1 – 25 балів.

2. Письмове опитування 2 за темами лекційних та практичних занять змістового модуля 2 – 25 балів.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Поточна успішність		Іспит	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 1	50	100
Письмове опитування 1	Письмове опитування 2		
25	25		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
			Екзамен, диференційований залік		Залік
A	Відмінно	90–100	Відмінно	5	зараховано
B	Дуже добре	81–89	Добре	4	
C	Добре	71–80			
D	Задовільно	61–70			
E	Достатньо	51–60	Задовільно	3	не зараховано
FX (F)	Незадовільно	0–50	Незадовільно	2	

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни складається з:

- конспекту лекцій;
- комплекту практичних завдань;
- комплекту завдань для письмових опитувань;
- списку рекомендованої літератури.

11. Рекомендована література Базова

1. Čermák, F. Lexikon a sémantika, 2010.
2. Dolník, J. Lexikológia, 2007.
3. Filípec, J. Naše současná společnost, slovní zásoba a slovníky. NŘ 75, 1992, 1–11.
4. Filípec, J. Lexikální norma. SaS 56, 1995, 190–203.
5. Hauser, P. Nauka o slovní zásobě, 1986.
6. Hladká, Z. & O. Martinová. Slova v soukromých dopisech. Lexikografická sonda, 2012.
7. Hrbáček, J. Úvod do studia jazyka, 1999.
8. Jančák, P. Spisovná a nespisovná slovní zásoba v Českém jazykovém atlase. NŘ 78, 1995, 1–8.
9. Karlík, Petr; Nekula, Marek; Rusínová, Zdenka (eds.). Příruční mluvnice češtiny. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1995.
10. Karlík, P. Slovník a jednotky jazyka v něm. In Blatná, R. & V. Petkevič (eds.), Jazyky a jazykověda, 2005, 123–138.
11. Karlík, P. Gramatika a lexikon češtiny, 2014.
12. Kopečný, F. Základní všeslovanská slovní zásoba, 1981.
13. Martinková, M. & O. Uličný. (eds.) Dynamika českého lexika a lexikologie. Studie k moderní mluvnici češtiny 4, 2013.
14. Mathesius, V. Příspěvek k strukturálnímu rozboru zásoby slovní. In Mathesius, V., Čeština a obecný jazykozpyt, 1947, 175–184.
15. Matoré, G. La méthode en lexicologie, 1953.
16. Němec, I. Vývojové postupy české slovní zásoby, 1968..
17. Novotný, Jiří a kolektiv. Mluvnice češtiny pro střední školy. Praha: Fortuna, 1992. S. 103-135.
18. Šimurka, David. Mluvte jako mluvčí - Cvičebnice aktivní slovní zásoby. Praha: [s.n.], 2008.
19. Šmilauer, V. Obohacování slovní zásoby, 1953.

СЛОВНИКИ

20. Новак І. Чесько-український словник. – К. : Чумацький шлях, 2008.
21. Українсько-чеський словник лінгвістичної термінології / Н. Лобур, О. Антоненко, О. Паламарчук, Г. Стрельчук, М. Шевченко. – Видавничий центр ЛНУ Івана Франка, Львів, 2009.
22. Чесько-український словник / [уклад. Й.Ф. Андерш та ін.]. – К.: Наукова думка, 1988–1989. – Т. 1–2.
23. Чесько-український словник лінгвістичної термінології. Česko-ukrajinský slovník lingvistických termínů / Н. Лобур, О. Антоненко, Н. Зайченко, О. Паламарчук, Г. Стрельчук, М. Шевченко. – Київ : Освіта України, 2015.
24. Akademický slovník současné češtiny [Електронний ресурс] / Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky. – Режим доступу: <http://www.slovníkcestiny.cz/uvod.php>
25. Kraus J., Petráčková V. Akademický slovník cizích slov. – Praha :Academia, 1995.
26. Kurimský A. Ukrajinsko-český slovník / A. Kurimský, R. Šišková, N. Savický. – Praha : Academia, 1994, 1996. – D. I.–II.
27. Máček V. Etymologický slovník jazyka českého / Václav Machek. – Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2010.

28. Nová slova v češtině. Slovník neologizmů 1 / Kol. autorů pod vedením Olgy Martincové. – Praha : Academia, 1998.
29. Nová slova v češtině. Slovník neologizmů 2 / Kol. autorů pod vedením Olgy Martincové. – Praha : Academia, 2004.
30. Nový akademický slovník cizích slov / Kol. autorů pod vedením Jiřího Krause. – Praha : Academia, 2005.
31. Nový encyklopedický slovník češtiny [Електронний ресурс] / Ed. Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová. – Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2017. – Sv. 1–2. – Режим доступа: <https://www.czechency.org/slovník/>
32. Příruční slovník jazyka českého. – Praha, 1935–1957. – Díl.I–IV.
33. Slavíčková E. Retrogradní morfematický slovník češtiny / Eleonora Slavíčková. – Praha : Academia, 1975.
34. Slovník afixů užívaných v češtině / Ed. Josef Šimandl. – Praha : Karolinum, 2017. – Режим доступа: <http://www.slovníkafixu.cz/>
35. Slovník české frazeologie a idiomatiky / František Čermák a kol. – Praha : Leda, 2009–2016. – Díl.1–5.
36. Slovník českých synonym / Karel Pala, Jan Všianský. – Praha : Lidové noviny, 2000.
37. Slovník českých synonym a antonym / [slovník vytvořil autorský kolektiv pracovníků Lingea]. – Brno : Lingea, 2012.
38. Slovník spisovného jazyka českého. – Praha, 1958–1971. – Díl. I–IV.
39. Slovník spisovného jazyka českého / [za red. ved. B. Havránka]. – Praha: Academia, 1989. – Sv. 1–8.
40. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. – Praha: Academia, 1978, 1994, 2002, 2016.
41. Svozilová N., Prouzová H., Jirsová A. Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení. – Praha: Academia, 2005.
42. Školní slovník českých synonym / [slovník vytvořil autorský kolektiv pracovníků Lingea s.r.o.]. – Brno : Lingea, 2010.
43. Trávníček F. Slovník jazyka českého. – Praha, 1952.

12. Інформаційні ресурси

1. Bibliografie české lingvistiky / [Електронний ресурс] / Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky. – Режим доступа: <https://bibliografie.ujc.cas.cz/search-form>
2. Elektronické slovníky a zdroje [Електронний ресурс] / Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky. – Режим доступа: <http://www.ujc.cas.cz/elektronicke-slovníky-a-zdroje/>
3. Internetová jazyková příručka [Електронний ресурс] / Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky. – Режим доступа: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>